

Universitätsbibliothek Wuppertal

**PLVTARCHI||CHAERONENSIS,|| SVMMI PHILOSOPHI|| &
Historici,|| VITAE PARALLELAE,|| seu Comparatæ,||**

Cui subiecti sunt Indices tres ... ad commodum lectoris summa diligentia
confecti

Plutarchus

Francoforti ad Mœnum, 1592

Interpretis annotationes in Cleomenem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-360)

passa alium adire aut spectare, nisi cum qui ad inferendam eadem erat constitutus, heroicè mortem obiit: neq; ei ququam usus fuit qui mortuè corpus componeret aut velaret. adèd animi modestia etiam exitui eius adfuit: eumq; corporis habitum, quo se viuens muniuerat, conseruauit. Ita Lacedæmon extremo tempore exempla mulierum cum viris incerta victoria de honestate certatium veluti in scena proponens, ostendit virtutem à fortuna violari, turpitudinè affici non posse. Post dies haud multos, ij, qui in crucem aeternum corpus Cleomenis custodiebant, iustæ magnitudinis draconem viderunt caput eius circumplicasse, faciemq; operuisse, ita vt nulla carniuora auis aduolaret. Id superstitionem regi iniecit, metusque expiationum nouarum causam mulieribus præbuit: quod vir dijs charus, & præstantioris humana naturæ interfectus videbatur. Alexandrini etiam frequentes ad eum locum comiteantes, Heroem Cleomenem, & Deorum filium appellauerunt tantisper, dum eum errorem doctiores minuerunt: docentes putrefacto bouis cadauere, apes, equi vespas, asini scarabeos generari: in humano autem corpore, confluyente sanie quæ est circa medullam, & in vnum coalescente, angues nasci. id quod intelligentes antiqui, ex omnibus animantibus draconem potissimum heroibus consecrauerunt.

Draco Cleomenis.

INTERPRETIS ANNOTATIONES in Cleomenem.

I Mortui Agidis.

Hic vitam Cleomenis ordior. Et si enim in Græco diuisa à priore non sit, tamen id nobis perspicuitatis causa faciendum videbatur. alioquin animaduerti multa ex Cleomene citari, quæ sunt in Agide: & vicissim.

2 Agide, quod conatus. [*ἢ ἂν ἀσφαλὲς ὡς τὸ τοῦ.* Quod postremum vocabulum est μέδω, ac nisi quid desit, τὸ τοῦ videtur reponendum. Sensum arbitror me aperuisse.

*αἰχάλειν
vel αἰχάλειν.
λεῖν.*

3 Demulcendum blandiendo. [*αἰχάλειν.* Alij per duo λλ. scribunt: sed tamen αἰχάλειν & etiam legitur ὁ κλόαζ. Tudentinus

- dertinus non rectè vertit, Incitandum. Indicabat autem Leonidas, animis puerorum Tyrtai carmina suauitate sua illabi, eosq; delinire, vt praecepta honestatis seuera vt cunque & aspera accipiant atq; amplectantur. Haec enim vis est poeseos, atq; inde Orphei & Amphionis fabula tracta: quod & Horatius monuit. Esse autem ἀλάλειν blandiri & delinire, cum Grammatici Graeci docent, tū testimonijs ostendi potest. Apud Aristophanē in Equitib. ἀλλαντοπώλης ille oraculo delinitus: τὰ μὲν (inquit) λόβῃ ἀνέλας μὲ. Vbi quod addit Scholiastes, legere quosdam λόβῃα καλεῖ, lectioni Plutarchiana videtur adstipulari, quae vno tantum λυτitur: ita enim assinnior lectio alteri est. Et Philostratus in vita Apollonijs Tyane, libro 2. c. 5. elephantum describens, qui magistro suo ab blandiretur, inter alia, περισιονία τε, αἰτ, τῇ περινομιάα ἀλάλει, &c. Tyrtai aut fragmenta extant quadā, vnde qualis fuerit poeta, hodieq; aestimare homo non ineptus possit.
- 4 Empneisthæ.] ἐμπνεῖσθαι. Idem etiam εἰσπνεῖσθαι dicebatur. Vnde εἰσπνηλῶ amator vocabatur, amasius αἰτνης. αἰται. tamen si hoc vocabulo etiam amator exprimitur aliquando, εἰσπνηλός, vt apud venustissimum poetam Theoc. Idyllio 28. quod inscribitur Amator. εἰργετε δ' ὕμνες αἰτας ὃ γδ θεὸς οἶδε διτάζειν. Idem αἰτα, Idyllio 12. διοῖα δὴ πνέ τώδε μετ' ἀμφιόεροι σιγανέσσω φῶθ'. ὃ μὲν εἰσπνηλῶ, φείμῃ ὠμυλαίσδων τὸν δ' ἕτερον πάλιν, ὥσπερ ὁ θεὸς αλῶ εἰποι αἰται.
- 25 Vide quae ibi sunt in Scholijs.
- 5 In vnum corpus redigere.] Id est, in vnam ciuitatem atq; foedus: quomodo Achaicas paulo ante vrbes in vnam ciuitatem contraxerat, vt copiose Polybius libro 2. & noster in Arato ostendunt. In Græco est εἰς μίαν σύνταξιν. Quae vox cum aliquando tributum significet (vt in Arato, & alibi etiam apud hunc ipsum autorem) ineptè Tudertinus contra loci huius & historiae naturam id arripuit: quasi verò non

rd non omnis respublica & ciuitas eleganter σύνταξις diceretur.

6 Apud Belbinam.] Laconica oppidum hic intellige, nō insulam Aegina vicinam. Hoc oppidū Stephanus nouit. Pausania est (nisi male suspicor) Βελεμινά, Belemina, & Ptole-
maeo Blemmina, Βλέμμινα: Suida Βελυβίνα, Belybina, nam recte ita legi, ordo literarum testatur.

7 Leuctra nomine.] Apud Polybium, grauem & accuratum scriptorem, & à quo hanc narrationem potuit noster mutuari, locus hic non Leuctra, sed Λαοδικία iterum nominatur, Laodicia lib. 2. Idem Megalopolitanorū tyrannū λυσιάδην, Lysiadem vocat: quam genuinam esse scripturam, & hic vitio poni λυδιάδην puto. Quippe in Arato etiam semel λυδιάδης, deinde semper λυσιάδης legitur. De eade etiam Archidami idem Cleomenem, vbi lib. 5. mortem huius 15 describit, insinuat. Porro quod est hic, Apud ipsam urbem, de Megalopoli videtur intelligendum.

8 Allæam.] Hoc vocabulum nunquam alibi reperio: de Arcadica aliqua vrbe dici apparet. Videndum an de Alea loquatur, & ἀλέαν vel sanè ἀλαίαν scripserit autor. Alea in 20 Arcadia cum alij autores, tum Plinius quoque meminit, lib. 4. cap. 6.

9 Namq; verecundus.] Prouerbialis heroici versculi pars est, de autore mihi non constat antiquum esse satis patet, cum de eo etiam Plato in Eurhyphrone disputet. Homeri verba priora sunt Helene ad Priamum, lib. 3. Iliadis: posteriora de Gracis cum metu & silentio suis ducibus obtemperantibus, lib. eiusdem operis quarto.

10 Et scutum ferre, non loro.] Λι' ὀχάρης, & ἀπὸ τῶν παλαιῶν. Cur ita verterim, dicam. τῶν παλαιῶν hoc loco mihi videtur dici lorum, quod fibulis scuto annexum ab humero sinistro & collo dependebat, eoq; scutum regebatur antiquitus. ὀχάρην verò, quæ & ὀχάρον dicitur, intelligo ansam siue armil-

armillam in tergo scuti, cui brachium sinistrū infereretur, atque ita scutum gestaretur atque regeretur. Omnino autem quod aliās τελαμών dicitur, id hic appellari τέρπαλα existimo. Neq; piget Herodoti verba adscribere, optimē huc facientia: sunt autem ex libro primo, ubi de Caribu, loquitur. καὶ ὄχλα ἀπὸ σιδηροῦ εἰσι οἱ ποιεσάμενοι πρῶτον. τῶς δ' ἄγε ὄχλων ἐφόρειον τὰς ἀπιδας πάντες, οἳ περ ἐόθεισαν ἀπὸ σιδήρεσσι, τελαμῶσι σκνῆνοιοι οἰκίζοντες περὶ τοῖσι ἀνχέσι τε καὶ τοῖσι ἀεισεροῖσι ὁμοῖσι περιέμενοι. Hinc
 10 est illud Virgilianum: — Clypeός, sinistram Insertabam aptans — & multa similia passim. Eustathius hac non accurate distinxit: quem in praesentia missum facio.

11 Qui onij dicuntur.] τὰ ὄνια in Græco est, quod vterque interpretum secutus, de locis opportunis in genere vertit: quasi hoc sit ὄνιον, ac non potius id quod nos venale dicimus. Ego mendo sum locū suspicatus facile fui, neq; difficulter tamen emendari posse deprehendi. Legendum dico τὰ ὄνια: ut montes Onij intelligantur, qui a Scironijs petris, ea parte qua ad Atticam est via, usq; ad Boeotiam & Citheronem pertinent. Strabo lib. 8. Caterum Gerania mons est inter Megaram & Corinthum, cuius & Stephanus de Urbibus, & Pausanias in Atticis, quo loco Megaricam describit, meminerunt: quorum hic etiam nominis rationem adfert, quam inde petent qui volunt. Meminit & Plinius 4. 7.
 25 12 Militib. haud multis.] εἰς ἀργῶ, πολλὰς ἔχων. Legendum, πολλὰς, quod & Tudertinus vidit. requirit enim hoc sensus. Quod autem creditum est Cleomenem temerarium fuisse, quod in Argolicā impressionem faceret, nequam potest aut debet ad multitudinem militum Antigonis, sed naturam locorum referri: quod disertis verbis Polybius in huius historia expositione testatur, haud procul sine libri 2. quem quidem noster secutus est, quod & ipse praefert.

ῥομφαία.

13 In framea modum.] ῥομφαία. Rhomphaam in Paulo Plutarchus usurpauit pro hasta Thracica, in descriptione praelij quo Perseus est victus. Eam ego apud Cornel. Tacitum frameam arbitror appellari, de moribus Germanie prope initium: aut certe non ita absimilia ea inter se fuisse, vt ita, vertere nobis non liceat. Quod si cui non placet, bona mea pace Rhomphaam retinebit: quando Gellius etiam videri potest eam a framea diuersum quippiam iudicasse. lib. 10. c. 15. vsuq; rhomphae vocabulo Ennium idem asserit. Eustat. quidem in Iliad. v. scribit, ab antiquis traditū esse, solos barbarorum Thraces magnis vsos gladijs, eosq; a nonnullis appellatos rhomphaeas.

14 Cyllarabin.] Suprà Cyllarabium dixit: quod vocabulum apparet esse denominatiuū. κυλλάραβιν autem hic scribendum satis constat, etiam ex Varino ordinem literarum secuto. Est autem Cyllarabis gymnasium Argiuorum, minus CCC. passus ab vrbe. Linius libro 34. Pausanias libro 2. à Cyllarabō (vnico describitur κυλλάραβιν) Stheneli F. dictū ostendit.

15 Prius, inquit, panis.] Id est: Oportet priusquam pro re & clauo praeferantur rectores, & classis instruat, de commeatu & sumptibus constare. Sic ego diuinavi: cum nihil aliud suppeteret. Tudertinus clausis oculis sententiam in genere extulit, praterito eo quod erat obscurum. Amiotus locum corruptum iudicauit. Mihi quidem enigma est. fortasse nauticum, & quod in re nauali usurparetur communi sermone dictum: qualia videmus vulgò singulis prope artificibus sua esse, quae non omnes alij intelligant. Viderint doctiores.

16 Infidijs praefectus erat.] Scilicet vel cauēdis, vel etiam hosti struēdis. Sic enim vocabulū κρυπτεία intelligo, cum κρυπτεία sit τὸ ἐκρυπτεῖν. & videtur huic loco quadraginta. Nā Tudertinus omisit: alter in genere vertit. Sanè in vita Ly-

PLVT
10
P
quid
dum
11
leiores
eodem
latus,
splendi
etiam
10
nellam
post
dicatur
reperit
interfici
11
dixit
nelix
opere
neliam
neque
10
tantum
adhibu
pro tali
ambien
11
& cum
deinde
filios,
cum in

*ta Lycurgi etiā heilotum illa occidio per insidias facta xpu-
nīa nominabatur: vt verisimile sit, insidias xpunīav Spar-
tanos dixisse.*

17 Verum Ptolemæus senior.] Nimirum Euergetes,
 cui succēssit Philopator. Vide Polybium lib. 5 & alios.

i8 De Achille Homerus. | *Locus est primo Iliadis.*

* Porro Apin bouem esse, quem religiosè Aegyptij sacerdotum opera educant, notum est.

10 PLVTARCHI TI. GRACCHVS, GVI-
lielmo Xylandro, Auguftano, interprete.

PAR Romanorum explicata iam duorum Græcorum, quib. cum ij conferri debeant, historia ad contēplan-
dum proposituri, Ti. videlicet, & C. Gracchos, haud

15 leuiores hæcenus explicatis casus deprehendemus. Patre hi
eodem nati sunt, Ti. Graccho: cui cum censura, duo consu- *Genus.*

latus, totidemq; acti triumphi magnam attulerint gloriā, splendidiorem tamen virtus dignitatem conciliauit. Itaque etiam Scipionis eius, qui Annibalem superauit, filiam Cor-

20 neliam non amicus quidem, sed in republica aduersatus, 2
post mortem eius qui in matrimonio haberet, dignus est iu-
dicatus. Ferunt eum, cum aliquando in lecto par anguium
reperisset, et arioli eo prodigio considerato iussissent neq;
interficere vtrunque, neque dimittere, sed alterum modò:

25 dixissentque marem cœsum Tiberio: fœminam necatâ Cornelia mortem afferre: amore vxoris adductum, & quod se oppetere exacta iam ætate æquius esse putaret, quàm Corneliæ adhuc iuuenem, marem dimissa fœmina necesse: neque diu pòst vita abiisse, Cornelia cum duodecim ex eo

30 susceptis liberis relicta. Cornelia domo & liberis receptis, *Cornelia*
tantum pudicitiae, amoris in liberos, magnanimitatisque laus.

adhibuit, vt non malè statuisse maritus eius iudicaretur, qui pro tali vxore mori voluerit. Quippe & Ptolemæi nuptias, ambientis eam & ad regni societatem vocantis, repudiavit:

5 & cūm vidua ceteros liberos amisisset, vnam filiam, quæ
deinde Scipionis Africani posterioris vxor fuit, ac Ti. & C.
filios, de quibus hæc scribimus, tanto studio educavit, vt,
cūm in confesso sit neminem Romanorum ijs bonitate in-